

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrt 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

G. Vukičević v vedno večjih stiskah...

Imenovanje dr. Spaha za namestnika finančnega ministra je povzročilo v radikalnem klubu veliko ogorčenje. — Dr. Marković se ne vrne več na svoje mesto. — Borba za naslednika med radikali in demokrati.

— Beograd, 6. decembra. Na podlagi zamisljivih informacij iz vladnih krogov se doznava, da finančni minister dr. Bogdan Marković ni odstopoval v inozemstvo v svojo zdraviljenj, marveč da se mu na ta način omogoči odstop, ne da bi njegova demisijska izjava izzvala krizo celokupne vlade. Izkazalo se je, da je njegova finančna politika doživela popoln polom in da je razočaral vse, ki so upali v njegovo strokovnost. Po informacijah iz vladnih krogov se dr. Bogdan Marković sploh ne bo vrnil na mesto finančnega ministra, kar dokazuje tudi dejstvo, da je bil dr. Spaho imenovan za njegovega namestnika. To imenovanje je izzvalo mnogo komentarjev. Zatrjuje se celo, da obstaja med bosanjskimi radikali in dr. Spahom poseben sporazum in da pomeni njegovo imenovanje za namestnika finančnega ministra zblizanje z radikali, ker bi radikali v nasprotju s slušaju finančnega ministrstva nikdar ne odstopili demokratizacijo. Na drugi strani se zatrjuje, da je Velja Vukičević samo zato imenovan dr. Spaha za namestnika finančnega ministra, ker bi imenovanje novega finanč-

nega ministra imelo za posledico uravnanje novih osebnosti v vlado, kar bi vsekakor izzvalo razne težkoče zlasti pri demokratizaciji.

Kot najresnejši kandidat za finančnega ministra se smatra v radikalnem klubu dr. Stojadinović, ker menijo radikali, da bi z njegovim vstopom prišlo do zblizanja posameznih skupin v radikalnem klubu. Velja Vukičević upa, da bi na ta način pridobil večje število pristaev med paševci. Zdr. pa se, da je g. Vukičević tudi tokrat delal račun brez krčmarja.

Imenovanje dr. Spaha za namestnika finančnega ministra je izzvalo v radikalnih krogih veliko nezadovoljstvo in je dalo članom radikalnega kluba nov povod za borbo proti Velji Vukičeviću, zlasti še, ker se je tudi to zgodilo brez konzultacije poslanskega kluba. Poslanci zahtevajo, naj pride g. Vukičević pred klub. G. Vukičević si tega seveda ne upa storiti, ker se zaveda, da bi mu klub izrekel nezaupnico. Splošno se sodi, da je popoln polom Vukičevićevega režima ni več daleč.

Revizija uradn škega zakona

Minister pravde je imenoval posebno komisijo, ki naj na podlagi predlogov posameznih ministrstev izdela načrt uredbe o izpodbijanju in dopolnitvah uradniškega zakona. — Revizija ne bo izpolnila zahtev uradniških organizacij. — Znižanje prejemkov in podaljšanje službene dobe?

— Beograd, 6. decembra. Poedina ministrstva, ki so bila sestavila posebne komisije radi proučavanja načrta uredbe o izpodbijanju in izpolnitvah uradniškega zakona, so v posebnih dopisih pojasnila ministrstvu pravde svoje mišljenje in predloge. Minister pravde dr. Dušan Subotić je sedaj imenoval novo komisijo, ki naj sestavi definitivni načrt uredbe. V to komisijo so bili imenovani kasacijski sodnik Vlada Urošević, kasacijski sodnik Milan Strundžalić in tajnik kasacijskega sodišča Stojan Lazić. Komisija ima nalogo proučiti mnenja posameznih ministrstev ter sestaviti nov načrt uredbe v smislu člena 326 finančnega zakona za leto 1927—1928. Minister pravde je izdal komisiji sledeča navodila:

1. Prejemki uradnikov in uslužbencev se smejo, upoštevajoč osnovno določbo razdelitve, urediti po važnosti in odgovornosti dela, ki ga vrši posamezni uradnik, kakor tudi po trajanju uradniške službe. Pri tem pa v proračunu za te izdatke odobrenih kreditov ne sme prekoračiti.

2. Določbe o pokojninah se naj izpremenijo in izpopolnijo tako, da se na eni strani prepreči neupravičena obremenitev države, na drugi pa varujejo pravice onih

državnih uradnikov in uslužbencev, ki imajo polno službeno dobo in ki so v državi služili postali za delo nesposobni. Glede na to bo komisija izpopolnila pogoje za dosegajo pokojnine, kakor tudi pogoje, po katerih smejo biti uradniki vpokojeni v času, ki ne služi kot podlaga za določitev pokojnine. To ne bo veljalo za uradnike, ki ki so bili vpokojeni pred uveljavitvijo te uredbe.

3. Da se disciplinarno postopanje lahko izpremeni in izpopolni tako, da se lahko pristojnost za disciplinarno postopanje prenese na posebno disciplinarno sodišče, ki se bodo ustanovila za posamezna ministrstva s tem, da bo v gotovih slučajih na največje kazni kompetenten državni svet. Prehodne določbe, ki so potrebne za izvršitev sprememb in izpopolnitve uradniškega zakona.

Uredba o razvrstitvi državnih uradnikov in uslužbencev civilnega reda, kakor tudi prometnih uradnikov, se naj skupno z določbami zakona, ki so z njo v zvezi, izpremeni in izpopolni tako, da se odstranijo vsi nedostatk, ki so se pokazali v praksi.

Društvo narodov

— Ženeva, 6. decembra. Danes popoldne se je sestala komisija Društva narodov za razpravo o omiljenju uvoznih in izvoznih prepovedi. Govorniki so poudarjali, da predlagani sporazum sicer še ni idealen, vendar pa pomenja znatno zboljšanje v primeri s sedanjim stanjem.

Svet Društva narodov je odobril poročila komisije in je nato prešel na razpravo o poročilih ekspertov za pobijanje ponarejanja denarja. Svet je pooblastil glavno tajništvo Društva narodov, da skliče tekom tega leta mednarodno konferenco, ki se bo bavila s tem problemom.

Zastoj v trgovinskih pogajanjih z Avstrijo

— Dunaj, 6. decembra. Avstrijska delegacija, ki je vodila pogajanja za trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo, se je včeraj vrnila iz Beograda, ker so pogajanja začasno prekinjena. Do prekinitve je prišlo radi novih zahtev, ki jih je stavila jugoslovenska delegacija šele tekom pogajanj in ki se nanašajo na povišanje carin na uvoz agrarnih pridelkov ter na izvoz avstrijskih industrijskih izdelkov v Jugoslavijo. Ker avstrijska delegacija tozadevno ni imela podrobnejših instrukcij in ker je potrebno, da stopi v stike s prizadetiimi gospodarskimi korporacijami, so bila pogajanja prekinjena. V uradnih krogih se naglašja da bo prišlo v vseh še spornih vprašanjih do sporazuma in da ni misliti na odpoved obstoječe trgovinske pogodbe.

Zatišje v Beogradu

— Beograd, 6. decembra. V Beogradu danes ni bilo važnejših dogodkov. V skupščini zaseda odbor, ki razpravlja o zakonu o sodnih Popoldne pa se sestane plenum finančnega odbora, ki bo razpravljalo o računskem zaključku za leto 1924—25. V notranjem ministrstvu je danes ministrski odbor definitivno sestavil načrt zakona o centralni upravi, ki bo še te dni predložen Narodni skupščini. Iz vladnih krogov se doznava, da se bo sestala Narodna skupščina prihodnji ponedeljek. Zasedanje bo trajalo dve dni. Na dnevnem redu bo izvolitev odborov, ki jih namerava med tem predložiti vlada.

ZAHTEVE FINANČNIH URADNIKOV

— Beograd, 6. dec. Včeraj je sprejel pomočnik finančnega ministra J. Protić deputacijo upravnega in nadzorstvenega odbora Zveze uslužbencev finančne kontrole. Deputacija je prosila pomočnika v imenu zveze, naj se za njihovo stroko predloži poseben zakon, sličen zakonu o prometnem osebju. S takim zakonom bi bil položaj osebja v finančni službi mnogo bolje urejen, dočim vlada sedaj velika negotovost, ker se zakon skoro vsako leto menja z določbami finančnega zakona.

ZREBANJE DRŽAVNE LOTERIJE

— Beograd, 6. decembra. Danes so bili izžrebani sledeči dobitki: 20.000 Din srečka št. 85.181, po 10.000 Din št. 40.480, 44.268, 71.540, 120.178, po 4000 št. 41.872, 45.788, 74.235, 75.893, 77.579, 93.830, 111.241.

Kongres ruske komunistične stranke

Danes je bil v Moskvi odprt kongres komunistične stranke. — Stalin opozarja na vojno nevarnost. — Društvo narodov je le krinka za oboroževanje pripravljene novih vojn.

— Moskva, 6. decembra. Danes se je sestal kongres komunistične stranke, ki ga je odprl predsednik centralnega odbora sovjetske unije Stalin. V svojem govoru je Stalin opozarjal na nevarnost kapitalistične krize, ki je nastala vsled razdelitve interesnih sfer in surovin ter lahko povzroči nov svetovni požar.

Govorec o Društvu narodov in o razorožitvenem problemu je Stalin naglašal, da je Društvo narodov le krinka, pod katero se nadaljuje oboroževanje in pripravljajo nove vojne. Čim bi karkoli prišla ta kriza do javnega izbruha, pa naj si bo to na Balkanu ali na Kitajskem, v Indiji ali v Afriki, povsod bi pomenila pričetek novega svetovnega klanja, ki bi porušilo mirovno stavbo, ki jo navidezno gradi Društvo narodov. Prizadevanja Anglije, da bi ustanovila protirusko fronto, je ostalo doslej sicer brezuspešno, vendar pa Anglija ne miruje in nadaljuje svojo akcijo.

»Naša prva naloga je,« je zaključil Stalin svoj govor, »delati na to, da preprečimo nove vojne in ohranimo mir. Med tem pa moramo skrbeti za ojačenje naše oborožene sile in se pripraviti za vsak slučaj.«

Obupen položaj med trboveljskimi rudarji

Reduciranje dela v premogovnikih TPD se nadaljuje. — Spor med TPD in prometnim ministrstvom vedno bolj zapleten. — Naraščajoča beda med rudarji. — Pasivnost ministra za socialno politiko.

— Ljubljana, 6. decembra. Ker med prometnim ministrstvom in lastniki premogovnikov še ni prišlo do sporazuma glede dobave premoga za državne železnice in so se po zadnjih vesteh iz Beograda včeraj pogajanja celo razbila, je postal položaj za delavstvo v premogovnikih TPD naravnost obupen.

Jutri bodo delali v premogovnikih v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku in v Krškem. V Kočevju počiva, kakor znano, popolnoma že od 1. decembra naprej, in bo počivalo seveda tudi še prihodnje dni. Ali bodo jutri delali v Rajherburgu, še ni znano, ker se še ne ve, koliko bo naročil.

V četrtek, ki je sicer katoliški praznik, bo počivalo delo v vseh premogovnikih in sicer ne zaradi praznika, kajti v normalnih razmerah se v rudnikih sploh noben praznik ne praznuje, marveč zato, ker ni dovolj naročil in ker so vsa skladišča s premogom založena. Samo za Laško še ni točno znano, ali bo tudi tam na ta dan počivalo delo.

V kolikor se sedaj sploh še dela v premogovnikih TPD, se godi to le v zelo zmanjšanem obsegu. Nočno delo je znatno reducirano tudi na dnevnem kopu v Trbovljah, kjer je 300 delavcev brez zaslužka.

V Kočevju, kjer delo popolnoma po-

čiva, so zaposleni samo tisti rudarji, ki morajo paziti, da ne nastane v rudniku požar.

Ali se pogajanja v Beogradu nadaljujejo, kdaj se bodo zaključila in kakšen bo izid, na pereča vprašanja vije še v zraku.

Po vesteh iz premogovniških revirjev vlada že doslej med rudarji velika beda, ker pri skrajnem delu niti zaposleni ne morejo zaslužiti dovolj za preživljanje sebe in svojih rodbin. Rudarjev se polšača obup, ki je tem večji, ker sedaj pozimi ne morejo računati, da bi dobili delo drugod.

Rudarji so zelo ogorčeni, da vlada ni pravočasno poskrbela za poravnava spora z lastniki premogovnikov na katerikoli način in ker je popolnoma prezrla pri tem potrebe delavstva.

Doslej se tudi še ni ničesar čulo o kakem posredovanju ministra za socialno politiko dr. Gosarja ter se splošno obsoja pasivnost klerikalnih poslancev, ki doslej kljub svojemu »velikemu vplivu« v vladi niso ničesar storili za čimprejšnjo rešitev perečega vprašanja in olajšanje bede naših rudarjev.

Če v kratkem ne bo poravnani spor med lastništvom premogovnikov in prometnim ministrstvom, je pričakovati, da se bo v prihodnjih dneh delo v premogovnikih še bolj omejilo, ponekod pa sploh ustavilo.

Dve pretresljivi tragediji na Dolenjskem

Grozen roparski umor v Dolini pri Trzišču. — Neznani razbojnik so umorili zakonca Pucelj. — Krvava zakonska tragedija v Straži pri Novem mestu.

Danes popoldne je prešla policijska direkcija v Ljubljani od orožniške postaje v St. Janžu brzojavno poročilo, da je bil v neposredni okolici St. Janža, to je v Dolini pri Trzišču, odkrit strahovit roparski umor in da potrebuje orožna postaja policijskega psa, ki naj bi pomagal izslediti morilec. O zločinu samem smo izvedeli tekem dopoldneva iz Krmelja odnosno iz St. Janža sledeče podrobnosti:

V Dolini pri Trzišču je bil danes v zgodnjih jutranjih urah odkrit strahovit dvojni roparski umor, ki je razburil vso okolico. Umorjena sta bila že priletela zakonca posestnik Franc Pucelj in njegova žena Terezija, oba stara okoli 60 let. Ženo Terezijo so našli zjutraj sosedje ležečo pred hišo v potoku s prezezanim vratom. Imela je tudi razne druge težke poškodbe po vsem životu in bilo je takoj jasno, da gre za roparski umor. Sosedje so se o tem prepirali takoj nato, ko se videli, da so okna Puceljeve hiše zagrnjena in zadelana z odeljmi, vrata pa so bila zaklenjena. Ko so na to siloma vdrli v hišo, se jim je nudil grozen prizor.

V hiši je ležal posestnik Pucelj v mlaki krvi, imel je strahovito rano na obrazu, globoko zarezo na vratu in poškodbe po vsem životu, očividno zadane od udarcev s sekuro. Bestialnemu morilcu pa to ni bilo dovolj; mrtvecu je položil pod glavo navaden pehar, a v zasmeju mu je na glavo nataknil papirnato kromo.

O strahovitem umoru je bilo takoj obveščeno orožništvo, ki je pričelo z intenzivnimi poizvedovanji za zločince. Že tekem dopoldneva so orožniki ugotovili, da sta napadalca odnosno morilca na brž dva moška, ki sta že dan pred zločinom skušala napasti zakonca Pucelj v nedeljo zvečer sta se namreč pojavila pred Puceljevo hišo dva sumljiva neznanca in zahtevala, naj jima gospodinja odpre in da prenočišče. Puceljeva se je neznanec ustrašila in jima vrata skozi okno suknjo, rekoč: »Tu imata in zgubita se!«

»Kje je pa denar?« je zakričal eden in obenem vrget težak kamen v okno tako, da se je šipa razbila. Nato je prihitel Pucelj in oddal iz samokresa strel iz sobe, na kar sta napadalca zbežala. Nedvomno sta zagometna napadalca v zvezi z groznim zločinom, ki je bil izvršen danes ponoči, če že nista direktno soudeležena pri umoru. Prebivalstvo v Dolini pri Trzišču in bližnji okolici je strahovito razburjeno.

V Straži pri Novem mestu se je snoči odigrala pretresljiva rodbinska tragedija. Gostilničar Lojze Vintar, znan daleč naokrog, se je spri s svojo ženo. Med preprirom je nenadoma segel po samokresu in pričel besno streljati. Oddal je na ženo sedem strelcev, od katerih sta dva zgrešila cilj in zadela v peč, dočim je ena krogla zadela nesrečno ženo v glavo, dve v prsa in ena v nogo. Težko ranjeno ženo so prepeljali snoči v bolnico v Kandijo, kjer se do danes še ni zavedla. Zdravniki so izgubili vsako nado, da bi nesrečnico rešili, kajti preostali imajo ob polovici pljuč, pa tudi rana na glavi je zelo težka.

Lojze Vintar se je danes zjutraj sam javil sodišču v Novem mestu. Pretresljiva rodbinska tragedija je vzbudila v Straži precej razburjenja, obenem pa globoko sočutje z nesrečno gostilničarko.

Konferenca o komercijalizaciji železnice

— Beograd, 6. decembra. Na včerajšnji popoldanski konferenci o komercijalizaciji državnih železnic se je razvila o osnutku prometnega ministra obširna debata, v kateri so skoro vsi govorniki ostro kritizirali vladni načrt in stavili obširne spremembevalne predloge. Inž. Šuklje, ki je zastopal Zvezo industrijev v Sloveniji, je v daljšem govoru iznesel težnje slovenskih gospodarskih krogov. Izrazil je mnenje, da bi država še nadalje upravljala železnice, ki pa bi se morale odtegniti vsakemu političnemu vplivu.

Na današnji popoldanski konferenci, ki jo je vodil generalni direktor državnih železnic g. Gjuričič, se je nadaljevala debata o predlagani uredbi. Govorili so direktor zagrebške direkcije ing. Trebinjac, nato pa tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani g. Ivan Mohorič, ki je obrazložil stališče slovenskih gospodarskih krogov in podčrtal potrebo sanacije v smislu stališča, ki so ga zavzeli gospodarski krogi na predkonferencah. Nato so govorili še g. Perković, železniški direktor v Sarajevu, nadalje g. Bakić v imenu narodnih železničarjev in Josip Kopac v imenu Delavske zbornice v Ljubljani. Debata je bila nato zaključena in se seja nadaljuje ob 15.30.

Stališče prečanskih gospodarskih krogov

— Beograd, 6. decembra. Po včerajšnji konferenci o komercijalizaciji železnic je imel vaš dopisnik priliko razgovarjati se z ljubljanskimi in zagrebškimi delegati, ki so mu pojasnili, da zastopajo glede komercijalizacije državnih železnic v imenu svojih korporacij sledeče stališče:

Ker so naše železnice v abnormnem stanju in sanacije ni mogoče doseči z rednimi materialnimi sredstvi, zahtevamo pred vsem, da nam da prometni minister točno sliko današnjega stanja naših železnic, ker bo šele potem mogoče ugotoviti temeljno obliko podjetja, njegove organizacije in kompetence. V ostalem pa zahtevamo prečanski delegat uveljavljanje sledečih temeljnih smernic:

1. Decentralizacija, oziroma dekoncentracija uprave in določitev kompetence oblastnih direkcij. 2. Z uredbo naj se določi obratni kapital, ki v tej uredbi ni predviden in ki je bil v prvotni določeni na 200 milijonov dinarjev. 3. Regulacija potreb železniškega osebja. 4. Zadostno zastopstvo gospodarskih krogov v upravnem odboru, pri čemer naj prometno ministrstvo upošteva tudi vse direkcije in ne samo osebje iz centrale. 5. Radi kontinuitete v delu upravnega odbora naj bi ne izpadla iz njega tretjina članov vsako leto, temveč šele vsako drugo leto.

K temu mnenju je pripomnil, da zahtevajo beograjske zbornice, naj se upravni odbor poveča od 9 na 18 članov.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.58—13.585 (—), Curih 1094.—1097.— (1095.—), Dunaj 7.9975—8.0275 (8.0125), London 276.8—277.6 (277.2) Newyork 56.73—56.74 (—), kabel 56.80 bl., Pariz 223—225 (224), Praga 168.05—168.55 (168.45) Trst 307—309 (308).

Effekti: Celjska 164, Ljubljanska kreditna 132, Kred. zavod 160, Vevče 133, Kranjska industrija 350, Ruše 275—290, Stavbna 56, Sešir 104.

Lesni trg: Tendence nespremenljive. Zaključek 5 vagonov bukovih plohov, neobrobjenih, I., II. in III., po notih kupca, franko nakladalna postaja 450; Povpraševanje po brusnem lesu, po notih kupca fr. vagon meja 250; Ponudba v suhih bukovih drvih, fco. meja, 23.

Deželni pridelki: Tendence čvrstejša. Zaključkov ni bilo. Cena pšenični moki nekoliko višja.

INOZEMSKA BORZA: Curih: London 25.3025, Newyork 518.90, Pariz 20.4025, Milan 28.12, Berlin 122.90, Dunaj 72.08, Beograd 9.1875, Praga 15.87.

Odgovor dr. Dinka Puca klerikalnim obrekovalcem

Resnica o prekoračenju proračunov za mestno klavnico in stanovanjsko hišo na Ahacijevi cesti.

Moja „afera“

Ravnatelj je zlohotno zavijanje ravno stranki SLS znanih dejstev, ako Jugoslovanski klub trdi, da je nerazčističen še več drugih afer dr. Puca, kakor prekoračenje proračuna za klavnico in s tem združena potovanja v inozemstvo in prekoračenje proračuna mestne stanovanjske hiše na Ahacijevi cesti tudi za več milijonov.

To afera, ki niso zadeva moja, ampak celoga gerentskega sveta, so že zdavnaj popolnoma razčiščene. Razčiščene so po sedanjem vladnem komisariju, ki je lansko jesen prevzel upravo mestne občine in letos končal tozadevna dela. In mislim, da je moja najboljša obramba, ako priobčim dobesedno njegovo tozadevno poročilo na velikega župana.

Omenjam le to, da je prekoračenje proračuna pri stavbah nekaj običajnega. Bivši klerikalni občinski svet je prekoračil proračun pri vsaki svoji stavbi za velike zneske in sem moral za kritje tozadevnih deficitov skrbeti tudi jaz.

Ti proračuni so bili prekoračeni in glavnim radi nepravilne kalkulacije in predrage oddaje del. V naših slučajih se je več izdalo, kot se je prvotno zamislilo. Iz drugih razlogov: ker so se prvotni načrti povečali, ker se je napravilo več stanovanjskih prostorov, ker so se zidale cele nove stavbe, ki začetka niso bile predvidene itd. Proračun se tedaj ni prekoračil, ampak se je zvišal radi naknadnih del!

Poročilo vladnega komisarja z dne 20. VI. 1927 pa se glasi v zadevi stanovanjske hiše: Velikemu županu ljubljanske občine

V seji bivšega gerentskega sveta mestne občine ljubljanske dne 18. I. 1926 je bilo sklenjeno, da najame mestna občina posojilo v znesku Din 4.000.000,— za zgradbo velike stanovanjske hiše z 80—100 malimi stanovanji. Najetje tega posojila je bilo odobreno z naredbo velikega župana ljubljanske občine z dne 10. V. 1926 U. br. 2.407/4.

Prvotni načrti, ki so tvorili podlago stavbnim glavnici Din 4.000.000,— so predvidevali le 72 stanovanj in sicer vsako stanovanje le z 1 sobo in kuhinjo in v popolnoma primitivnem stanju, t. j. povsod samo mehka tla, vsi prostori samo beljeni in štedilniki popolnoma priprto zidani ter brez električne razsvetljave.

Isti gerentski svet je pozneje v svoji seji dne 21. IV. 1926 sklenil, naj se prvotni projekt v toliko izpremeni, da se bo pridobilo najmanj 80 stanovanj, in sicer od teh 2/3 z 1 sobo in kuhinjo, ostala stanovanja pa naj bi imela po 2 oziroma 3 sobe. Na podlagi tega sklepa gerentskega sveta je izvršil mestni gradbeni urad nov projekt, po katerem se gradi stanovanjska hiša, ki bo imela 52 stanovanj in sicer: 52 stanovanj z eno sobo, kuhinjo in pritlikalnimi, 24 stanovanj z dvema sobama, kuhinjo in pritlikalnimi in 6 stanovanj z 3 sobami, kuhinjo in pritlikalnimi. Na ta način se je prvotnih 72 stanovanjskih prostorov povečalo na 118. Priredilo se je nadalje v pritličju 4 poslovne lokale s potrebnimi skladišči ter skupno moderno javno kopališče, ki ga ta del mesta že od nekdaj občutno pogošča.

Celokupna zgradba v najpriprostejši izvršitvi je bila povzročila višji strošek okroglo 1.000.000 Din. Ko se je delo razpisalo in so došle posamezne ponudbe, odločil se je bivši gerentski svet, da se hiša zgradi čim najbolj prikolena današnjim higijenskim in socialnim zahtevam. Oziroma se je pri oddaji del sploh na vsestransko boljše izvršitve, t. j. na polaganje parketov, na ladijska tla, na obložene štedilnike z bakrenimi kotli, na slikanje stanovanjskih prostorov, na vpeljav električne in plinove razsvetljave, na najsolidnejše okvire pri mlazskih delih, na zgradbo dodatne hiše. Vsa stanovanja je dobilo lastno predstobo, lastno stranišče, shrambo, snailni balkon, klet in podstrešje. Vsi stanovanjski prostori so direktno razsvetljeni in se vsako stanovanje zapira z enim ključem. Na ta način je zgrajena mestna občina za svoje občane ne samo moderna, temveč tudi zdrava stanovanja.

V prvotnem stavbnem programu tudi ni bilo predvidenega nikakega kredita za ureditev dvorišča, za napravo trotoarja, za barvanje fasade in za naprednejša dela. Vsa ta dela so pa potrebna, ker zgradba ni namenjena le za kratko dobo let, temveč mora kazati kot občinska zgradba tudi okusno lice, da se s tem več ali manj povzdigne tudi estetični nivo našega stavarstva.

Naravno je, da za tako izpremenjen in vsestransko popolnjen stavben program, vstetiš se vsa potrebna naknadna dela, prvotna stavbna glavica Din 4.000.000,— daleko ne zadostita.

Na podlagi podrobnega proračuna mestnega gradbenega urada je potreben naknadni kredit Din 3.000.000,—.

Vsed tega je vladni komisar mestne občine ljubljanske odobril dne 20. V. t. I. predlog mestnega magistrata, da najame mestna občina za zgradbo stanovanjske hiše ob Ahacijevi cesti dodatno posojilo Din 3.000.000,— ki se obrestuje in odplačuje po enakim pogoji kakor prvotna stavbna glavica Din 4.000.000,—.

V smislu določil občinskega reda je bil sklep

vladnega komisarja glasom priloge pod 1.) v dobi od 23. 5. do 6. 6. t. I. javno razglašen in ni bil glasom potrjen pod 2.) vložen proti sklepu nikak ugovor.

Z ozirom na to prosi mestni magistrat, naj blagovoli g. veliki župan sklep vladnega komisarja odobriti ter izposlovati pristojno dovoljenje za najetje dodatnega posojila Din 3.000.000 V Ljubljani, dne 20. junija 1927.

Vladni komisar: Menclinger L. r.

V zadevi klavnice pa se glasi vloga vladnega komisarja sledeče:

Velikemu županu ljubljanske občine V Ljubljani.

Bivši pokrajinski namestnik za Slovenijo je s svojim razpisom z dne 14. 6. 1923 št. 17.978 dovolil mestni občini ljubljanski, da najame na podlagi sklepa občinskega sveta z dne 26. 4. 1923 za preuredbo mestne klavnice in za zgradbo hladilnice posojilo v znesku Din 15.000.000.

Dela pri mestni klavnici so doslej napredovala v toliko, da je mogoče sestaviti točen proračun za celotno zgradbo oziroma preureditev starih klavničnih naprav. Tekom zgradbe se je namreč šele pokazalo, da so nekatera povečanja brezposojno potrebna, vsled česar se je moralo nabaviti dodatno več materiala nego je bilo prvotno proračunano. Poleg tega so se v prvotnem proračunu opustili nekateri krediti za režijska dela in potrebni material pri montaži raznih konstrukcij, ker se ob sestavi proračuna ni moglo kalkulirati ali s približnim zneskom. Pokazalo se je tudi potreba, da se zgradi klavnična in novi hlevi, ker je stavben projekt zahteval, da so se bivši hlevi preuredili v druge svrhe. Zgraditi se mora takoj novo skladišče za premog, novo upravno poslopje in stanovanjsko poslopje za službenice mestne klavnice.

Vsa ta naknadna dela oziroma dela, za katera v prvotnem proračunu ni bilo predvidenega nikakega kredita, povzročila bodo po proračunu gradbenega vodstva še sledeče stroške:

zidarska in tesarska režijska dela pri montaži	Din 1.000.000,—
tesarska dela za zračne cevi	270.000,—
oblaganje sten v predhladilnici	150.000,—
hladilnici in veži	220.000,—
bazalni tlak na dvoršču in na cesti	200.000,—
mejni zid in ograje	300.000,—
instalacija električne razsvetljave	20.000,—
aparati za čiščenje olja	25.000,—
gonilna jermena	100.000,—
skladišče za premog	50.000,—
rezervni vodovod	2.000.000,—
hladilna in kanalizacija	1.500.000,—
upravno in stanovanjsko poslopje	1.500.000,—
ali okroglo Din 6.000.000,—	

Le s tem dodatnim posojilom bilo bi mestni občini omogočeno, da pričetno modernizacijo mestne klavnice in zgradbo hladilnic v vsakem oziru izpopolni in ustvari moderne naprave, ki bodo zlasti v zdravstvenem oziru neoporečna in ki bodo zadoščale potrebam ljubljanskega prebivalstva za dolgo dobo let.

Vsed tega je vladni komisar mestne občine ljubljanske odobril dne 19. maja t. I. predlog mestnega magistrata, da najame mestna občina za končno ureditev mestne klavnice in zgradbo hladilnih naprav dodatno posojilo do najvišjega zneska Din 6.000.000,—, nakar bi znašala celokupna investicija glavica Din 21.000.000,—.

Ob prvotnem posojilu Din 15.000.000,— je imela mestna občina zagotovljeno rentabilnost mestne klavnice in hladilnih naprav pri amortizaciji investicije v 10 letih oziroma 20 semestrih. Vsed dodatnega posojila Din 6.000.000 se letna anuiteta naravno primerno poveča. Da mestni klavnici radi višje letne anuitete ne bi bilo potrebno povečevati klavnične pristojbine in da se prevzeto breme porazdeli na daljšo dobo let, odobril je vladni komisar sočasno tudi predlog, da se amortizacijska doba celokupnega posojila razširi na 20 let oziroma 40 semestrov.

Letna anuiteta od Din 21.000.000,— bi znašala pri 7% obrestovanju in amortizaciji v 40 semestrih Din 1.942.500,—.

K temu je priložiti režijske stroške mestne klavnice po proračunu za l. 1927 „1.187.570,— skupna potreba, bi torej znašala Din 3.130.070,—.

Po uspehu v letu 1926 in po proračunu za leto 1927 more mestna klavnica računati s sledečimi dohodki: klavnine in ogledne pristojbine Din 2.271.500,— donos hladilnice „ 645.000,— donos ledarne „ 180.000,— donos tehnične, dovlačilnice, hlevščina in drugi dohodki „ 130.000,— skupaj Din 3.226.500,—.

v primeri z izkazano potrebnostjo „ 3.130.070,— ostane prebitka Din 96.430,— kar dokazuje, da bo mestni klavnici dana možnost, kriti celotno potrebnoščino iz lastnih sredstev, ne da bi bila mestna občina kakorkoli obremenjena.

Sklep vladnega komisarja je bil glasom priloge pod 1.) po določilih občinskega reda v dobi

od 23. maja do 6. junija t. I. javno razglašen in ni bil proti sklepu vložen nikak ugovor, kar dokazuje priloga pod 2.).

Mestni magistrat prosi torej, da blagovoli gospod veliki župan sklep vladnega komisarja odobriti in izposlovati na pristojnem mestu dovoljenje, da sme mestna občina najeti za modernizacijo mestne klavnice in zgradbo hladilnih naprav dodatno posojilo do najvišjega zneska Din 6.000.000,— proti amortizaciji celokupne investicije v 40 semestrih.

V Ljubljani, dne 20. junija 1927.

Vladni komisar: Menclinger L. r.

K temu omenjam, da se cela vrsta predvidenih del še ni letos — 1927 — ni začela!

Misljam, da je stvar jasna. In famozna potovanja v inozemstvo v zadevi klavnice! Enkrat sem šel s tovaršem Turkom in mestnim klavničnim oseblom na Dunaj in v Prago. Na Dunaju smo se pogajali radi cestne železnice in mestne avtomatične telefonske centrale, v Škodovih zavodih pa smo perfekcionirali kupčijo odnosno dogovorili prevzem, način odposiljanja in modus procedendi napram carinskim oblastim. Htel sem kar sem mogel, da sem opravil najnujnejše delo in se vrnil domov. Dobil sem dijete mestnih uradnikov — zamudil pa delo v svoji pisarni. Zares strašna korupcija, in človeku kar silijo pod pero pripodobiti „...“.

Toda vedno sem se držal reka: Noblesse oblige. Misljam tudi, da SLS s svojim napadom na simpatijah ni pridobil.

Dr. Dinko Puc.

Kako žive madžarski ponarejalci

»Esti Kurir« priobčuje zanimivo poročilo o življenju obsojenih madžarskih ponarejalcev francoskih frankov. Bivši policijski prefekt Nadossy živi v kazniški koloniji v Marti. Nosi jetniško obleko in doslej ni prošil obodne ojašave. Zaposlen je pri vrtinarstvu, kjer nadzoruje delavce, tako da lahko vsa deloma izvršuje svoje priljubljene policijske funkcije. Vsa večer piše v cehi svoje spomine, v katerih opisuje, kako je prišlo do ponarejanja francoskih frankov. Posvetov sploh ne sprejema in ravnotežja kaznišnice je prošil celo, naj tudi za božične praznike nikogar ne pusti k njemu. Ker se zelo dostojno vede, je upati, da mu bo del kazni izpregledan tako, da bi bil izpuščen 28. avgusta 1928.

Drugi slavni ponarejalec princ Ludvik Windischgrätz biva sedaj v Budimpešti. Ker je bolan, je dobil dopust, ki mu je bil že dvakrat podaljšan. Možno, da brez nadzorstva po mestu. Tudi on živi v popolni osamljenosti, ne sprejema nobenih posetov in se zanima samo za lečenje svoje noge. Vsa večer zahaja v uredništvo »Magyarhaza« ali pa v gledališče. Sedaj žaluje nad smrtjo svojega strica kneza Windischgrätz, po katerem je podedoval njegov sin ogromno premoženje.

Izmed treh v Haagu obsojenih ponarejalcev francoskih frankov bosta oba mlajša, Marinković in Marškovski, ki sta bila obsojena na dve leti ječe, izpuščena še pred božičnimi prazniki, dočim ostane polkovnik Janković še eno leto v ječi.

Koliko ima Beograd prebivalcev

Ko je lansko jesen prešla beogradska občinska uprava v roke davidovičevih demokratov, je bil izvoljen poseben anketni odbor, da ugotovi dejansko stanje beogradske občine. Ta odbor je pred kratkim zaključil svoje delo ter pustil napisati poročilo o svojih ugotovitvah v posebni knjigi. V tej knjigi so navedeni tudi zanimivi statistični podatki, izmed katerih navajamo samo številke, ki kažejo, kako je naraslo prebivalstvo Beograda.

Prvi statistični podatki o beogradskega prebivalstvu izvirajo iz l. 1820, ko so bile popisane hiše in davčni obvezniki. Na podlagi teh podatkov so gotovi statistiki ugotovili, da je Beograd štel tedaj 3500 ljudi. Tu so pa bili vsteti samo Srbi in Židje in če se prišteje še število Turkov in Ciganov, se lahko smatra, da je imel tedaj Beograd okoli 5000 ljudi.

Prvi popis prebivalstva v Beogradu je bil izvršen l. 1834, ko so ugotovili, da ima 7033 prebivalcev, med njimi 4199 moških. Tu niso bili vsteti Turki, ki so bivali v bližnji mesta. Šele pri popisu l. 1848 je bilo ugotovljeno, da je bilo Turkov in Ciganov 1400 oseb. Ti popisi so obsegali tudi število hiš. Teh je bilo l. 1834 naštetih 769, vstete pa niso bile turške hiše, l. 1846 pa je znašalo število hiš 1714.

Poslednji predvojni popis, ki je služil tudi

kot prva podlaga za povojno statistiko, je bil izvršen l. 1910 in je imel tedaj Beograd 89.876 prebivalcev, hiš pa 6964.

Med vojno so izvršili popis Avstrijci ter je imel Beograd tedaj 47.908 prebivalcev.

Po osvoboditvi se je l. 1920 izvršil nov popis, po katerem je imel Beograd 111.740 prebivalcev in sicer 50.349 žensk in 61.393 moških. Hiš je bilo 7465.

Ta popis je seveda istotako že zastarel in se ceni sedanje število prebivalstva v Beogradu na 180.000 do 240.000 oseb.

Skov preko kože

17 XII 1927 NA TABORU

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Torek, 6. decembra. Zaprt.

Sreda, 7. decembra. Dva bregova. Red A.

Cetrtek, 8. decembra ob 15. uri pop. Vrt.

Eden. Ljudska predstava pri nižnjih cenah. Izven.

Pešek, 9. decembra. Zaprt.

Sobota, 10. decembra. Polnoč. Red B.

Opera.

Torek, 6. decembra. Zveniba Miloševa, premijera. Premierski abonma.

Sreda, 7. decembra. Bajadera, opereta. Red C.

Cetrtek, 8. decembra. Faust. Gostovanje komornega pevca basista G. Nikola Zeca. Izven.

Pešek, 9. decembra. Cavalleria rusticana — Glumati. Gostovanje ge. Hermsdorf-Bilno. Izven.

Sobota, 10. novembra. Poljska kri. Ljudska predstava pri nižnj. cenah. Izven.

»Bajadera« za abonente reda C. V sredo se vprizori v operi Calmanova opereta »Bajadera« v občinski zasedbi za abonente reda C.

Abonenti reda A imajo v sredo dramsko predstavo »Dva bregova«.

Na praznik v cetrtek, dne 8. t. m. sta v ljubljanskem gledališču dve predstavi. Popoldne ob 15 uri se vprizori v drami elektna komedija »Vrt Eden« kot ljudska predstava pri nižnjih cenah. V operi pa se poje zvečer ob pol 20. uri Gomonov »Faust« z odličnim gostom basistom dunajske opere komornim pevcem G. Nikolom Zecom. Zasedba »Fausta« je ta večer sledeča: Margaret poje gna. Majdičeva, Marto, njeno sosedo ga. Medvedova in študenta Siebela — ga. Poličeva. Fausta poje g. Banovec. Melista — gost g. Zec, Valentine — g. Holodov in Wagnerja — g. Subelj. V operi nastopijo tudi celotni balet, katerega je nastudiral baletni mojster g. Viček. Solo pleše gna. Wislakova. Cene običajne operne. Predstava se vrši izven abonmaja.

Cavalleria rusticana« z go. Hermsdorf-Bilno kot gostom, ki je bila napovedana za petek, dne 9. t. m. se prenese iz zasedbeno-tehničnih razlogov na torek 13. t. m.

Izšla je 5. številka Gledališkega lista Narodnega gledališča v Ljubljani, ki ga ureja g. Oton Zupančič. Številka ima sledečo vsebino: Ciril Debevec: Tip iz občinstva, ravatelj Polič piše o Konjevičevi operi »Miloševi ženidbi«, profesor Šest pa prinaša nekatere podrobnosti iz Hasencleverjeve komedije »Boljši gospode«, koje premijera bo v nedeljo 11. t. m. v ljubljanski drami. Iz istega peresa je tudi članek »Shakespeare in muzika«. Debevec nadaljuje naš predvojni dramski repertoar in sicer je prišel v tej številki do sezone 1905-6. Številko zaključuje razni gledališki drobiž, katerega prispeva Fr. L. Abonenti določijo številko na dom, prodaja pa se pri biljetarjih in nekaterih trafikah po 4 Din.

Iz Celja

—c Mestna knjižnica v Celju je izposodila v mesecu novembru 1314 knjig in vpišala 48 novih članov. Knjižnica posluje ob četrtnih in sobotah od 6. do 8. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure.

—c Miklavževro je bilo v Celju prav živahno. Celjski Sokol je priredil popoldne v Narodnem domu Miklavžev za otroke, zvečer pa je bil Miklavžev večer za odrasle. Obe prireditvi sta bili dobro obiskani. Vršlo se je še več Miklavževih večerov in zabav po raznih rastavracih. Tudi te prireditve so bile dobro obiskane.

—c Upokojen je g. Franc Topolovek, jetniški paznik pri tukajšnjem okrožnem sodišču.

—c Tečaj za trgovske pomočnike in pomočnike. Trgovsko društvo je na svoji odborovi seji 22. nov. sklenilo, da uvede tečaj za srboljubiščino in nemščino. Oni, ki se bočejo udeležiti tečaja, naj se prijavijo pri tatičku gremilju do 10. decembra.

visoko, da bi ne naletel na Faultonovo eskadro, če je še oblegala rudnike.

Danilo se je. Vedno razločnice so se videli obrisi gorskih grbenov. Kmalu je d'Albaniac zagledal globoko pod seboj Rono.

— Čez pet minut me opazijo sovražni aeroplani. — je pomislil. Gorski grbeni so se nazlo bližali. D'Albaniac se je zelo čudil videč, da ni nikjer sovražnih aeroplanov.

— Mar so se spustili na zemljo? Ne verjamem.

Kmalu so se videle porušene zunanje terase severnega vhoda v rudnik. Sovražni aeroplani bi se morali dvigniti, ustaviti d'Albaniacovo letalo in polzedeti, kdo sedi v njem. Toda aeroplanov ni bilo.

— Tristo vragov! — je zaklel d'Albaniac. — Pa vendar se ni zamorska vojska porazena umaknila? Mar so Sansino. Maras in Aliquiere zmazali? Ni mogoče, da bi se bil v tem kratkem času položaj tako izpremenil, da sovražnika nikjer ni videti.

Ozrl se je okrog in opazil glavno rudniško teraso, na katero se je spustil, ko je prvič priletel v Srednje Alpe. Stola in terase so bile razdejane, to je vedel, vedel je pa tudi, da je bil

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 6. decembra 1927; Niko-la; pravoslavni: 23. novembra, Amfilion. Jutri: Sreda, 7. decembra 1927; katoličani: Ambrož; pravosl. 24. nov. Amfilion. Rešnjava cesta.

DANASJNE PRIREDITVE.

Opera: »Miloševa ženidba«. Kine Matice: »Sah caric«. Kine Dvor: »Pat in Patachon med volkovic«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Bohine, Rimska cesta; Leustek, Recljeva cesta.

Jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarič, Sv. Jakoba trg.

Solnce zaide danes ob 16.19, vzide jutri ob 7.24 in zaide ob 16.19.

Sport

Maribor - Primorje

O nedeljski tekmi Maribor — Primorje prinašajo mariborski listi razmeroma ugodna poročila. V »Večerniku« pravi kritik med drugim: Primorje je nastopilo z več rezervami in ni predvedlo one igre, kakor smo jo pričakovali. Zlasti je manjkalo moštvo skupnosti in razumevanja. Posamezni deli so igrali razgano, dočim je ugajala igra posameznikov, sigurno obvladanje žoge, odločen start in trmasta prodornost, pred vsem levega krila Karliša, ki je moštvo mnogo koristil. Poleg njega je v napadu največarjeviš Erman II., Jug I. in Cebolin nista uspevala. V krilski vrsti je dobro vršil funkcijo srednji krilec, dočim sta stranska zaostajala. Glavni razlog neuspeha je pred vsem pripisati krilski vrsti, ki ni udila potrebne zveze med ožjo obrambo in napadom. Branilca sta bila sigurna, vratar je zadovoljil.

»Marburger Zeitung« poroča: Sportni užitek večerajnjega dne je bil zelo pičel. Primorje zopet ni moglo nastopiti kompletno in je postavilo v moštvo šest rezerv. V tej postavi so podali gosti razmeroma zadostno vigran tim, čegar najboljši del je bil napad. Ta je pokazal precej berbenosti, kar pa je v glavnem pripisati srednjemu napadalcu Cebolinu in desni spojki Ermanu. Dočim je Cebolin brezhibno razdeljeval žogo, je bil Erman mestoma počasen, čim pa se je vživel v igro, je z nenadno energijo prebil obrabne vrste Maribora. Njegov prvi gol za Primorje je bil krasen.

V zaledju, kjer je bilo več rezerv, je bilo opaziti pomanjkanje tehnike, vendar so se tako branilci kot krilci z neumornim Zemljanom vred dobro držali.

Še nekatere nedeljske tekme

GRADEK: Tekma za zimski pokal: GAK. — Sturm 5:0.

SOBOTIŠČE: Slovan — Sabaria 3:1.

PRAGA: Sparta — Vrsovice 4:2; Kladno — Čechie Karlin 4:2.

JUŽNA AMERIKA: Argentina — Peru 5:1. Argentina je prvak Južne Amerike.

— Plavalna tekma Avstrija — Češko-slovaško je končala z zmago Avstrije z 48 : 39 točkam. Tekma se je vršila v Dianabadu na Dunaju.

— Koturški Savez kraljevine SHS. Pododbor Ljubljana. V sredo dne 7. dec. t. I. ob 20. uri v restavraciji »Zvezda« razdelitev nagrad in diplom letošnje sezone. Dirkači naj se sigurno udeležijo, ker se na poznejše reklamacije ne bodo mogli ozirati.

Izpred sodišča

TRI SESTRE.

Niš si niso v sorodu in vendar so si na sodišču podale roke in sklenile v zaporu pravo, resnično priateljstvo, saj so spoznale, da je njih pot skupna, da se vse tri rade veselijo ljubinih lepih fantov in da je vsem trem dolgčas, kadar ni veseljakov, ki plačajo za vino in želejo ljubiti. Najmlajša gospodična Katica je znala polti, kot bi bila vsa potresena z bejo mokico, dočim je Berta št. 1 temnopolta, a njena sestra Katka Berta št. 2 črnolaska.

Pred sodnikom so stale vse tri povešeni glav, se sramežljivo prijemale za predpasnike in zavijale oči. Vse tri sestrice so priznale, da so rade imele fante in so brez posla hodile po Ljubljani.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 6. decembra 1927.

— Naše žene za univerzo. Narodni ženski savez slovenski del je poslal v Beograd na pristojna mesta brzojavko, v kateri pravi: Vsa v Narodnem ženskem savezu vložena ženska društva najodločneje protestirajo proti nameri ukinutve tehniške in medicinske fakultete ljubljanske univerze. — Podpredsednica Franja Tavčar.

— G. Vukičević pride v Slovenijo na lov. Kakor poročajo iz Beograda, pride ministrijski predsednik g. Vukičević prihodno nedeljo v Slovenijo na lov. Prvotno je nameraval priti že minulo nedeljo. Ker pa je bil obveščen, da Sava ni primerna za ribolov, je potovanje odgodil. Po dotedanjih dispacijah prispe ob 7.30 zjutraj v Ljuto, od koder poide na ribolov v okolico. V pondeljek se odpelje bržkone v Skofjo Loko, kjer se udeležijo velikega lova v tovišču g. Hajmriharia.

— Ministrijski predsednik na lovu. Lovsko društvo v Vinkovcih je priredilo v nedeljo velik lov, katerega so se udeležili med drugimi ministrijski predsednik Vukičević, vojni minister general Hadžić in češkoslovaški poslanik Šeba. Na postaji v Vlahovcih sta sprejela ministrijskega predsednika sremski veliki župan Jekić in narodni poslanec dr. Milošević. Z večernim brzojavkom se je ministrijski predsednik s svojim spremstvom vrnil v Beograd.

— Mešani vlaki na progi Karlovac-Nov mesto. Pričenši od 8. decembra t. l. vozi na progi Karlovac - Novo mesto mešani vlak, ki odhaja iz Karlovca ob 16. uri 45 min. in prihaja v Novo mesto ob 20. uri 45 min. Ta vlak ima v Karlovcu zvezo na mešani vlak, ki odhaja iz Zagreba ob 14. uri 15 min. in prihaja v Karlovac ob 16. uri 36 min. Natančnejši vozni redi so razvidni pri potniških blagajnah na postajah.

— Odslek za meščanske šole v prosvetnem ministstvu. Prosvetno ministstvo je že opetovano razmišljalo o ustanovitvi posebnega odsleka za meščanske šole. Zdaj je ta odslek ustanovljen. Njegovo področje bo obsegalo vse meščanske šole na Hrvaškem, v Slavoniji, Sremu, Banatu, Bački in Baranji. Za šola novega odsleka je imenovan referent v prosvetnem ministstvu g. Matijak.

— Veliko protestno zborovanje radi ukinitve fakultet v Zagrebu. Za v četrtek je sklicano v Zagrebu veliko protestno zborovanje radi nameravane ukinitve fakultet zagrebske univerze. Poleg zastopnikov prizadetega dispartisa bodo govorili tudi univerzitetni profesorji in zastopniki občinskega sveta.

— Pro etna stavka grafičnih delavcev. Savez grafičnih delavcev v Zagrebu namerava v znak protesta proti povišanju davkov proglasiti 24urno protestno stavko. Če ta protest ne bo nič zalegel, bo Savez sklepal o nadaljnjih korakih in ni izključeno, da poseže po najostrejših merah in proglasi generalno stavko.

— Obsojen na dosmrtno ječo. Pred zagrebskim sodiščem je bil včeraj obsojen na dosmrtno ječo 56letni seljak Toma Konistič, ki je v noči od 12. na 13. maja ubil svojega nečaka, da bi se polastil njegovega premoženja. Pri razpravi je obtoženec dejanje skesano priznal.

— Zakon o vseučiliščih. Nov osnutek zakona o vseučiliščih je bil opetovano reviziran, spremenjen in izpopolnjen. Končno je bil definitivno redigiran in zdaj ga je prosvetno ministstvo poslalo univerzam na vpogled. Osnutek dobi tudi Akademika znanosti, da ga preučijo in zavzame svoje stališče.

— Gradbeni direktorja opozarja vse zainteresirane na I. ofertno licitacijo za instalacijo električne razsvetljave v poslopiju ministristva poljedelstva, šum in rudnikov v Beogradu, ki se vrši dne 30. tm. ob 10. uri v računskem odsleku ministristva javnih del v Beogradu. Proračunska svota znaša Din 2.447.120. Natančnejši pogoji so razvidni iz oglasa, ki je našt na uradni deski pri gradbeni direktoriji v Ljubljani, Turjaški trg 1-I.

— Razvrstitve učiteljev. Prosvetno ministristvo je razvrstilo vse nove učitelje in učiteljice, ki so letos dovršili učiteljske. Zadevni ukaz bo te dni podpisal in obklical. — Otvoritev telefonske centralne v Sent Vidu nad Ljubljano. Dne 4. decembra t. l. je bila pri pošti Sent Vid nad Ljubljano otvorjena telefonska centrala. Telefonski promet med Ljubljano in Sent Vidom je krajeven (med telefonskimi naročniki brezplačen). V tem prometu iznaša pristojbina za trinituten pogovor iz javne govorilnice oziroma z javno govorilnico 1 Din.

— Za rezervne oficirje. Ministr. vojske je na prošnjo Udrženja rezervnih oficirjev izdalo naredbo, s katero se omogoča rezervnim oficirjem brezplačen pouk v jahanju. V ta namen se bodo ustanovili v garnizijah, kjer se nahajajo artiljerijske oddelke, tečaji za rezervne oficirje, v kolikor bo to dopuščala redna vojaška služba. Kdor ne bo imel lastnega konja mu bo dodeljen državni konj. Čas pouka se bo uredil z ozirom na prosti čas, s katerim bodo upravljenci razpolagali. Uspeh v jahanju se bo upošteval pri ocenah. Prvi tečaj bo v jan. in februarju 1928. V svrhu omogočanja tega tečaja so predvsem potrebne obvezne prijave, katere naj se pošljejo pododboru najkasneje do 15. t. m. nakar bo vložena prošnja na pristojno vojaško oblastvo, da tečaj omogoči. V prijavi je navesti, ali je dotičnik razporejen v jahalno četo, odnosno ali bo v mobilnem času vršil službo na konju, ker

bodo le-ti imeli prvenstvo. Pododbor bo pa prosil, da se bo pouk dovolil brez izjeme vsem, ki se zanimajo za to. — Pododbor Ljubljana.

— Vpokojeni provizionisti, milošćinari, nezgodni rentniki in njih vdove se opozarjajo, da morajo takoj oddati svoje legitimacije za izstavitve novih za leto 1928. V Ljubljani stanujoči v računski pisarni kakor običajno. Drugi pa vsak svoj najbližji postaji. Priložiti morajo zadnji odrezek poštnega čeka o prejemanju pokojnine. Legitimacije se izstavijo le onim, ki so služili najmanj 5 let. Rentniki pa, ki niso 100 odstotkov dela nesposobni, morajo priložiti še potrdilo zdravnika, da so za delo nesposobni. Vsaka legitim. kakor tudi vlozček stane 1 Din. — Društvo železniških vpojoencev.

— Našim mailm za Božić. Jugoslovenska Matica je izdala ljubko lpuvcevo božično pesemko za mladino »Sveta noč«, ki jo je za klavir in petje v najlažjem slogu priredil Jos. Pavčič. Pesmica je po napevu in tekstu zelo pristrčna in namenjena intimnim domačim krogom za obhajanje svetega večera, pa tudi javnim prireditvam ob praznovanju vsega božičnega časa. Skladba se dobiva po vseh knjigarnah. Naroča se jo tudi pri Jugoslovenski Matici v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-II. Cena Din 7.

— Glavna skupščina mednarodnega združenja vojakov iz svetovne vojne. Zastopniki združenja rezervnih častnikov in vojakov iz svetovne vojne so odpotovali v pondeljek v Pariz, kjer se udeležijo glavne skupščine mednarodnega združenja vojakov svetovne vojne. V naši delegaciji so: predsednik Radosavljevič, člani središnje uprave Agatonovič, Stojanovič, Jovanovič. Urošević in zastopnika FIDACA g. Agatonovičeva.

— Batinjanja še ni konec? V Baškem Petrovem selu je policija aretirala nekega mladčnika, ki je bil osuđen, da je kradel koruzo. V zaporu so ga policijski organi privezali na klop in ga tako prepečali da se je onesvestil. Čez tri dni so ga kot povsem nedolžnega izpustili. Ves razmrcvarjen je prišel domov in se zgrudil v posteljo, kjer je kmalu nato umrl. Z zadevo se sedaj bavi sodišče. Odgovornega narednika občinske policije so takoj aretirali in zaprli.

— Čezavo je dete? Januarja 1. 1920 to je pred 6 in pol letom je bilo našeno v veži pred vratmi mariborske javne bolnišnice 6 dni staro dete ženskega spola, povito v plenice. Do danes ni bilo mogoče ugotoviti identitete tega otroka. Kdor bi vedel kaj o tem otroku ali njegovih starših, naj to sporoči mestnemu magistratu v Mariboru (Konskripcijski urad).

— Dve nesreči. V ljubljansko bolnico so pripeljali snodi težko poškodovanega zidarja Franca Crnigoja iz Trbovlja. Crnigoj je padel raz visokega stavbnega odra in prišel tako nesrečno na glavo, da je nezavesten obležal. Ima težke notranje poškodbe in pretresene možgane ter je malo upanja, da bi okrevail. Do danes se nesrečnej še ni zavedel. — Posestnikova sinova Franc Ramovš in Janko Kutinar iz Pradrtga pri Radovljici sta včeraj streljala s flobortom. Kutinar je pri streljanju po nesreči Ramovšu prestrlel dlan leve roke. Poškodba ni nevarna.

Iz Ljubljane

—lj Novinarjem! Člani ljubljanske sekcije JNU se pozivajo, da najkasneje do 15. tm. izročijo talniko po dve fotografiji z lastnoročnim podpisom. — Odbor.

—lj Glasališka uprava opozarja abonente za plačilo decembarskega abonmajskega obroka.

—lj Predavanje v »Pravniku«. V sredo, dne 7. decembra t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« g. univ. prof. dr. Metod Dolenc o predmetu: Kazensko-pravna presoja umetne sterilizacije. Predavanje se bo vršilo ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani, soba št. 79. K obilni udeležbi vabi odbor.

—lj Življenje in umiranje v Ljubljani. Glasom izkaza fizikata je bilo v času od 1. do 30. novembra v Ljubljani rojenih 116 otrok in sicer 57 dečkov (1 mrtvorjen) in 59 deklic (1 mrtvorjena). Med tem časom je umrlo 77 oseb in sicer 41 moških in 36 žensk (tukev 34). Smrtni vzroki: nalezljive bolezni 1, jetika na sopilih 8, jetika na možganskih mrenah 1, druge oblike jetike 1, rak 4, bolezen na srcu 9, pljučnica 8, driska 1, vnetje ledvic 2, prirojena slabost 4, starost 12, smrt vsled nezgode 3, druge bolezni 22, neznane bolezni 1. Naznanjene nalezljive bolezni: škrlatinka 7, od teh 3 primeri v eni rodbini, davica 3, šen 1.

—lj Pravilice za dedo pripoveduje naša znana pisateljica gđ. Manica Komanova, dne 7. t. m. v beli dvorani Uniona 1. nadstropje, vhod Franciškanska ulica 2. — K. T. D. »Atena«.

—lj Udrženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija ljubljana, vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 9. dec. ob 20. v lastnem družabnem lokalnu na Kongresnem trgu št. 1 v II nadstropju. Predavalec bo g. ing. Alojz Hrovat o sedanjem stanju vprašanja zveze Slovenije z morjem. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

—lj Ške in esperantoe knjiže ter modne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Na razpolago tiskani imeniki knjiž. ki jih kupi, da si napiše številke knjiž. doma. Slovensko-hrvaški del je izšel te dni nov in bo zaradi svoje izčrpnosti zlasti v znanstvenem delu prav dobro došel pred vsem mladini, ki študira, pa tudi vsakemu drugemu, ki se zanima za naše kulturno življenje. Novi imenik stane 10 Din, po pošti 12 Din, ki jih je vposlati naprej.

—lj Kandidat smrti. Snodi so našli za Zakotnikovo žago v Šiški delavca Petra Lustiga, ki se je zviljal v silnih bolečinah. Iz ust mu je dihalo po lizolu in bilo je jasno, da gre za poskušeno samomor. Lustiga se prepeljal z rešilnim avtom v bolnico, kjer so mu izpraznili želodec tako, da je sedaj izven nevarnosti. Vzrok obupnega dejanja je bil beje preprij v družini.

—lj Nesreča nikoli ne počiva. Frančiška Dolenc, žena posestnika iz Švabljice ulice v Trnovem, je stopila danes zjutraj na skedenj po mrvo za živino. Pri tem je stopila tako nesrečno na lesto, da ji je spodrsnilo in padla je precej globoko. Zlomila si je desno nogo in morali so jo prepeljati v bolnico. — Natakaro Rado Jazbec, uslužben v hotelu Tratinik, je bil snodi na Miklavževu precej natrkan. V vinjenem stanju je z vso silo udaril po šipi, pri čemur si je prezel žile na desni roki. Jazbeca so morali z rešilnim avtom prepeljati v bolnico. — V bolnico so danes pripeljali delavca Jakoba Lavriča iz Travnika pri Loškem potoku. Lavrič je skupno z drugimi delavci valil hode na voz, nesreča pa je hotela, da se mu je zavalil težak hlood na glavo in ga precej obutno poškodoval.

—lj Drobilj policijske kronike. Včeraj je policija aretirala zaradi suma tatvine 1 o. so. zaradi kaljenja nočnega miru 1, zaradi vlačuganja 1. — Rudniški strojnik Kristian Nachtigal je prijavil, da je med vožnjo Zidani most - Ljubljana zadelal in da mu je med tem neznan tat izmaknil 930 Din. — Posestniku Ivanu Robasu je bil z mestnega stavbišča v Jegličevi ulici ukraden štirikolovni voziček v vrednosti 1600 Din. — Zadejne čase so zelo agilni kurji tatovi. Tako so snodi ukradli posestniku Francu Žitniku na Ljanski cesti iz kurjaka štiri kokoši, vredne 150 Din. Istotam stanujoči stranki, vdovi Karolini Freyer, pa je spretel tat odnesel 6 kokoši, vrednih 400 Din. — Sodarju Južini iz Gurnje Šiške bila ukradena iz stanovanja zlata ura z verižico v vrednosti 2000 Din.

—lj Kopališče Tabor odprto za javnost vsako sredo in soboto od 8-19 ure, ob nedeljah od 8-12. Vhod nasproti voljašnice.

—lj Največjo izbiro bluz, otroških obleke in plaščov nudijo ceno KRISTOFIČ-BUČAR.

NAJUGODNEJŠI NAKUP

oblačil lastnega izdelka nudijo
trgovci: JOS. ROJINA, LJUBLJANA.

Iz Maribora

—m Klerikalna olenziva za mariborske občinske volitve, ki se vrše v nedeljo dne 18. decembra, se je pričela. »Slovenec« objavlja kar po cele strani slasvopsev na klerikalno občinsko delegacijo, kot da so res klerikalci vse sami storili. Nikler ne omenja, da je v sedanjem občinskem svetu obstojal Narodni blok, kjer ena stranka brez privoljenja druge ni smela ničesar storiti. Lažnjivo trdi, da so klerikalci zidali hiše, skrbeli za popravilo cest, kanalizacijo itd. Nepoučen čitatelj bo iz »Slovenca« dobil vtis, da sploh nobene druge stranke doslej ni bilo v občinskem svetu. Za presneto neumnost morajo imeti pri »Slovencu« svoje čitatelje, če mislijo, da jim res kdo verjame. Naj stopijo klerikalni agitatorji malo med ljudi, pa bodo slišali, kaj sodijo o njih in njihovem hvalisanju po »Slovencu«, ki je le dokaz, da je klerikalcem laž in obrekovanje glavno sredstvo v političnem boju.

—m Dobro znak! V nedeljo so se vršile v številnih občinah mariborske oblasti občinske. Klerikalci, ki so doslej dominirali na deželi, so tudi tokrat napeli vse sile, da svoje postojanje še bolj okrepe. Izbrabili so ves svoj vpliv, vlada in cerkev sta jim morala pomagati, toda doživeli so bridko razočaranje. Skoraj povsod je beležiti navedovanje klerikalnih glasov in doslej trdne klerikalne trdnjave, kjer se naprednjaki sploh niso smeli ganiti, so padle. Št. lj je izvolil v občinski svet pet naprednih mož, dočim so bili doslej v njem sami klerikalci. Tudi drugod je izid zadovoljiv. »Slovenec« o tem seveda previdno molči, ker se dobro zaveda, da so nedeljske volitve dober znak za občinske volitve v Mariboru, kjer bodo volilci prav tako obračunali s klerikalnim pašalnikom.

—m Inkvizicija v XX. stoletju bi zopet radi uvedli klerikalci v Mariboru. Včeraj so poslali v knjigarno Tiskovne zadruge policaja, da zapleni knjigo »Culenaplegeta« v slovenskem prevodu. Češ, da je protiklerikalna. Nek preveč vnet klerikalec je namreč bral: »Pfaffenpiegel« in se je silno ustrašil, da bi slovensko varno ljudstvo dobilo kaj takega v roke, kar je že papeška Avstrija skrbno skrivala. Seveda je moral takoj na policijo in poslati Tiskovni nadzorni parklja v podobni stražnici, ki pa se je pomembno mugal, ko so mu dopovedovali, za kaj gre. Sicer po bo dobro, če bi se enkrat revidiral seznam prepovedanih knjig, ker bi se med njimi govedo našla mariborska knjiga, ki bi jo bilo naravnost priporočati!

Tragedije življenja in ljubezni

Samomor 16letne delavke. — Umor iz osvete. — Poskušeno samomor. — Razbojniški napad na prodajalko cvetlic.

Včeraj zjutraj je izvršila v Zagrebu samomor 16letna delavka Nikšić Olga, rodom iz Gospića in stanujoča v baraki na sejmishu. Zavrla je precejšnjo količino strupenega praška. Postalo ji je takoj slabo in popadli so jo silni krči. Obvestili so rešilno postajo, ki jo je nezavestno odpeljala v bolnico, kjer je na mlada samomorilka kmalu izdihnila. Ker jo niso mogli zasilati, ni bilo mogoče dognati pravega vzroka samomora. Iz okolnosti, v katerih je živela je pa razvidno, da si je vzela življenje radi nesrečne ljubezni. Kot 16letno naivno in neizkušeno dekle je bila Olga zaljubljena v nekega delavca. Med zaljubljenca je pa postal preprij, kar je Olga tako potrdila, da je šla prostovoljno v smrt. Nikšićeva je bila pred samomorom na neki zabavi. Kaj je na zabavi doživela ostane za vedno tajno. Najbrž se je sprla s svojim fantom. Preden je zaužila strup, je napisala na listič nekaj stihov znane pesmi: Zar da umrem, kad mi vreme nije, mladost moju zemlja da pokrije... Iz tega se vidi, da je Olga obšla neka ljubavna sentimentalnost, ki jo je gnala v smrt.

24letni kmet Janko Jakšić iz Golljaka je nedavno odšel na žeganje v Ivancu. Pri tej priliki je nastal preprij in tudi pretep. Pri pretepu je sodeloval tudi 24letni Ivan Pintarić rodom iz Ivancu. V nedeljo je prišel v Golljak in se zadržal v gostilni Stjepana Capeka. V to krčmo je krenil tudi Janko Jakšić in sedel k Pintariću ter z njim skupaj pil. Ni pa pozabil na pretep v Ivancu, kjer so ga bili pošteno naklestili in je ravno Pintarić bil med tistimi, ki so najbolj udrihali. Jakšić je snoval krvavo osveto. Razgovarjal se je prav prijateljsko s Pintarićem od sedmih zvečer. Nato sta oba zapustila krčmo kot najboljša prijatelja. Držala sta se celo pod roko. Naenkrat je pa potegnil Jakšić nož in ga porinil Pintariću v hrbet. Ta je težko ranjen bežal, pa se je kmalu zgrudil mrtev na tla. Strašen zločin so javili orožnikom, ki so našli Jakšića, ga aretirali in izročili sodišču v Zagrebu. Jakšić se prav nič ni kesal svojega dejanja. Priznal je, da se je osvetil, ker ga je Pintarić na žeganju v Ivancu nabunkal. Pokojini Pintariću je bil star 24 let in oženjen ter oče enega otroka. Po krvavih sledovih so dognali, da je ranjeni Pintarić bežal še 153 korakov od kraja, kjer je bil zaboden. Nato se je ozrl, da bi videl, če mu Jakšić sledi. Ta mu je res sledil, toda le kakih 10 korakov, ko je videl, da se je Pintarić zgrudil, je odšel v gostilno in povedal, kaj je storil. Rekel je tudi, da mu je sedaj lažje in bo popolnoma zadovoljen šele takrat, ko ubije še dva svoja sovražnika.

Včeraj popoldne se je hotel obesiti v Topčideru pri Beogradu Dragutin Popović. Popoldne je odšel z doma v Topčider. Preden je zapustil hišo, je rekel sinu, naj pošle mater, ki se je tedaj mudila pri sosedu. Žena je prišla in mož ji je priporočil, naj skrbi za otroke. Popović je nato krenil proti Pašinstevu brdu. Na ulici se je nenadoma ustavil in krenil proti kavarni »Mostar«. Tam je vstopil v tramvaj in se odpravil v Topčider. V vozu se je začel prepirati s potniki. Hudo je zabaval tudi na občino, češ, da se ne briga za mesto in njene prebivalce. Na zadnjem postaja-

lišču je izstopil in odšel proti Hladuški česmi. Tam se je ustavil pod nekim hrastom. Privezal je jermen za suho vejo in se hotel obesiti. Vse te predpriprave je opravil popolnoma hladnokrvno in mirno. Za grmovjem skrit ga je pa opazoval neki lovec. Pristopil je k njemu v trenutku, ko si je obupani Popović zadržal jermen okrog vratu. Trgovca Nikola Ekert, ki je ta dan slučajno šel na lov in rešil samomorilca, je naznanil to policiji, ki je uvedla preiskavo. Popović je izjavil, da ga je gnala v smrt beda.

Brezposelni delavec Tomo Kuzmanović iz Dalmacije je hotel izvršiti razbojniški napad na prodajalko cvetlic po kavarnah Pavlica Koziova, rusko begunko, ki biva stalno v Beogradu. Ugodne noči je obiskoval že več kavarn in okoli 11. ure je zapustila sama kavarno »Tri šesira«. Bilo je hladno in že kasno, zato na ulici ni bilo prometa. Ko se je blizala nič hudega sluteči kavarni »Dva jelena«, je v čem pristopil k nji neznan moški in ji hotel iztrgati ročno torbico. Prodajalka je tedaj zakričala na pomoč. Napadalec je zagrabil z eno roko torbico, z drugo pa je zamašil prestrašeni devojki usta in jo davil. Nastala je kratka ožupna borba, končno je razbojnik iztrgal torbico. Tedaj ga je pa Rusinja zagrabil za roko in začela klicati na pomoč. Prihletel je orožnik in napadalca aretirail. Aretirani Dalmatince je priznal svoje zločinske namene. Izgovarjal se je pa, da je brez posla in trpi bedo ter da je bli primoran na ta način priti do denarja. Izpovedi so ga sodišču. V torbici, katero je hotel ukrasti, je bilo 180 Din gotovine in nekaj vrednostnih papirjev.

Gospodarstvo

—g Naš avoz v prvih devetih mesecih. Generalna direktorja carin je objavila statistične podatke o našem avozu v prvih devetih mesecih letošnjega leta. Uvoz je znašal 926.543 ton v vrednosti 5.337.590.171 papirnatih ali 476 milijonov 314.760 zlatih Din. Lani v istem času je znašal naš avoz 923.144 ton v vrednosti 5 milijard 669.338.011 papirnatih ali 517.303.412 zlatih Din. Naš avoz se je torej letos po teži povečal za 3699 ton, dočim se je po vrednosti zmanjšal za 41 milijonov zlatih Din ali za 5.94%.

—g Zliti trg. Po poročilu novosaške blagovne borze je bila tendenca na našem blagovnem trgu pretekli teden čvrsta. Cene koruzi so poskočile. Tudi moka in oves kadeza nematen porast v cenah. Promet je znašal 362 vagonov. Koruze je bilo prodane 189, pšenice 45, moke 19, ovsa 4, otrobov 4, fižola 1 vagon.

—g Konferenca za gospodarsko zblizanje balkanskih držav. Od 17. do 20. t. m. se bo vršila v Bukarešti konferenca delegatov balkanskih držav, katere se udeležijo Jugoslavija, Rumunija, Grčija in Bolgarija. Razpravljalo se bo o zblizanju trgovinskih odnosov med omenjenimi državami in sklicanju velike konference, na kateri bi se razpravljalo izključno o gospodarskih problemih, tičočih se balkanskih držav.

—g Državni dohodki izkazujejo primanjkljaj. Generalna direktorja državnega računovodstva je objavila podatke o dohodkih v maju letošnjega leta in v času od aprila 1926 do maja 1927. Od aprila 1926. do maja 1927. so znašali državni dohodki 11.007.467.547.55 Din, dočim je bilo v proračunu določeno 12.504.000.000 Din, tako da znaša primanjkljaj 1.496.532.452.45 Din. Pri dohodkih od prometa znaša primanjkljaj 1 milijardo 264.238.356.20 Din, od godov in rudnikov 200 milijonov 530.284.79, od posrednih davkov 53 milijonov 738.848.55 in od neposrednih davkov 40.137.586.76 Din.

30.000 Din

je zadela srečka štev. 5.739

tudi ta je bila kupljena v Zadržni hranilnici r. z. z. o. z. Ljubljana Sv. Petra cesta št. 19, nadalje so bile dne 2. dec. izžrebane sledeče pri nas kupljene srečke:

Din 4.000 je zadela št. 91.731

Din 2000— so zadele sledeče št. 91.789, 120.153, 123.388, 123.392, 24.203, 58.059, 36.931, 11.590, 87.164.

Po Din 500 pa so zadele naslednje številke.

76.746,	76.786,	76.748,	100.708,	100.716,	5.800,	5.722,	30.992,	30.985,	40.520,
40.580,	40.578,	53.476,	58.451,	53.483,	66.652,	66.617,	66.678,	91.783,	91.754,
115.629,	11.559,	11.578,	11.584,	11.590,	20.565,	20.580,	20.520,	28.459,	34.190,
34.147,	34.104,	47.732,	47.755,	47.789,	47.786,	48.580,	48.502,	70.203,	70.264,
71.818,	71.887,	86.331,	86.358,	86.348,	86.340,	86.347,	87.723,	87.708,	87.712,
111.199,	39.126,	39.111,	120.140,	123.356,	123.391,	123.302,	9.349,	24.238,	24.205,
34.012,	34.071,	34.049,	58.074,	61.299,	70.203,	70.264,	71.818,	71.887,	73.647,
73.674,	82.565,	82.523,	82.525,	82.599,	99.576,	110.781,	110.703,	122.715,	122.791,
122.713,									
14.134,	14.117,	14.108,	5.760,	5.730,	5.749,	5.789,	5.769,	15.415,	15.409,
15.405,	30.965,	30.919,	40.600,	40.553,	53.439,	66.667,	66.697,	91.720,	115.619,
115.674,	115.630,	9.703,	9.793,	9.723,	11.543,	11.563,	11.584,	20.807,	20.871,
20.823,	20.815,	20.825,	23.478,	23.407,	23.428,	34.192,	34.125,	47.715,	47.757,
48.583,	48.582,	48.535,	48.504,	48.518,	48.538,	48.568,	59.323,	59.334,	60.815,
60.888,	60.866,	60.875,	70.279,	70.222,	71.853,	71.875,	83.212,	83.260,	86.396,
86.311,	97.733,	97.777,	97.730,	97.754,	110.174,	39.115,	39.107,	120.193,	120.133,
120.168,	123.373,	9.392,	9.382,	9.319,	9.339,	9.337,	20.228,	20.263,	20.239,
24.223,	24.232,	34.100,	34.067,	38.002,	38.037,	38.067,	61.224,	61.236,	61.214,
70.279,	70.222,	71.833,	71.875,	82.506,	87.142,	87.177,	87.130,	110.728,	110.778,
122.734,	122.721,	122.753,							

Aljehin-Capablanca

Iz življenja obeh slavnih šahistov. — S šahom si je pomagal Aljehin iz bede. — Kako je prišlo do poraza »nepremagljivega« Kubanca.

Ko je letos koncem marca Capablanca sijajno zmagal na turnirju v New Yorku, na katerem je ostal Aljehin za 2 in pol točke za njim, je glavni organizator turnirja Hallgarten na zaključnem banketu proglasil Capablancu svečano za šahovskega šampiona vseh časov. Malo prej je priobčil nemški šahovski mojster Brinmann strokovno razpravo o kandidatih svetovnega šahovskega prvenstva, v kateri je prišel do zaključka, da bo pripadalo prvenstvo prihodnjih 10 let Capablanci. In če pregledamo šahovsko literaturo zadnje dobe, čitamo skoraj na vsaki strani o fenomenu, o nepremagljivem Capablanci, ki je veljal splošno za novo zvezdo na šahovskem nebu.

Ti slavospevi niso bili brez podlage. Jose Raoul Capablanca je preživel svoje življenje zares kot fenomen in sreča mu je bila izredno naklonjena. Rojen je bil 19. novembra 1888 kot sin bogate plemiške rodbine in imel je že v zgodnji mladosti priliko posvetiti se šahu, kajti Havana je bila takrat v dobi Steinitzovih matchev v največjem šahovskem razmahu. Za časa ameriško-španske vojne se je lahko dve leti pečal skoraj izključno s šahom. Takrat je bil star Capablanca šele 12 let in vendar si je priobčil v matchu s Corzom prvenstvo Kube. Pozneje so ga roditelji priznali, naj opusti šah in naj raje študira. Postati bi bil moral inženir in od 1. 1904 do 1908. je res študiral na kolumbijski univerzi, toda vsi njegovi življenjski molče o tem, kako je svoje študije dovršil in da-li se je kot inženjer kdaj udeleževal. Vse kaže, da je mladi Capablanca študiral samo šah, ker je že leta 1908 absolvirao rekordno turnejo po Zedinjenih državah, in porazil Maršala z 5 : 1 pri 14 remis partijah. Na svetovno šahovsko turnirje je prišel že temerito pripravljen in takoj v prvem turnirju v San Sebastianu l. 1911. je dosegel sijajen uspeh. Od tistega časa so se njegovi uspehi množili in dosegli vrhunec l. 1921., ko je porazil v matchu za svetovno prvenstvo znanega šahovskega mojstra dr. Laskerja. Jasna logika Capablancove igre je skoraj izključevala njegov poraz. Ta logika je vplivala tudi na Laskerja tako, da se je v svoji knjigi o izgubljenem matchu zavzemal za izpremembo šahovskih pravil. Lasker pravi v tej knjigi, da šah v sedanjem razvoju ne podpira svobodnega razmaha fantazije.

Radi neverjetne rutine je veljal Capablanca za šahovski stroj. In celo Lasker je med vrsticami priznal, da je njegov glavni nasprotnik nepremagljiv. In vendar Brinmannovih deset let ni trajalo niti 10 mesecev. Prišel je močnejši, ki je nepremagljivega mojstra premagal.

Aleksander Aleksandrovič Aljehin ni bil v mladosti tako slaven kakor Capablanca. Rojen je bil 19. oktobra 1892. v Moskvi kot sin premožne plemiške rodbine in mladost je preživel brezskrbno, toda njegova šahovska kariera ni bila tako sijajna. Kakor Capablancova. Prva leta je nastopal kot skromen šahist in na turnirju v Düsseldorfu si je priobčil komaj peto mesto. Šele l. 1908. je postal na narodnem turnirju v Rusiji šahovski mojster in pozneje je dosegel na turnirjih povprečne uspehe. Pač pa se je zelo hitro razvijal po letu 1910. in že l. 1914. je bil na slavnem turnirju v Petrogradu za Laskerjem in Capablancu tretji. Svetovna vojna je Aljehina v njegovem naglem razvoju nekoliko zadržala. Najprej je moral preživeti nekaj časa kot internanec v Nemčiji, potem je prišla ruska revolucija in končno še boljševiški prevrat, med katerim je izgubil vse svoje imetje in skoraj končane juridične študije. Leta 1921. je zapustil s svojo materjo Rusijo in rešil od vsega imetja samo dva pokala ki si ju je priobčil na šahovskih turnirjih.

Enega mu je poklonil car, drugega pa sovjetska vlada.

Toda tudi ta udarec ni zlomil njegove železne volje, marveč nasprotno, kruta usoda ga je še bolj utrdila. Šahovska umetnost mu je pomagala iz bede in tako je vsaj za silo gmotno preokrenil svojo rodbino. Kot emigrant si je z vso vmeno posvetil šahu. Na drugi strani je pa nadaljeval študije v Parizu. Na šahovskih turnirjih je dosegel prvo mesto ali pa je ostal med zadnjimi. Toda njegova igra se je neprestano razvijala. Od prvotnih naglih in često celo fantastičnih napadov je prešel v mirnejšo struno, ne da bi kaj izgubil na agresivnosti. Polagoma je začel paziti na vsako potezo in štediti s svojimi silami. Kdor je zasledoval razvoj njegove igre, mora priznati da Aljehin kot šahovski mojster: še ni popolnoma razvit in da je vrhunec njegove kariere še daleč pred nami.

Nastane vprašanje, ali je bil Aljehin zdaj močnejši od Capablancove ali je zaslužil svojo zmago. Odgovor ni tako

lahak, kajti nedavno je moral Aljehin v New Yorku napeti vse sile, da si priobči drugo nagrado daleč za Capablancu. Ki je bil na prvem mestu že pred zaključkom turnirja, ko so morali drugi moštri igrati še tri partije. Ni torej izključeno, da je bil Kubanec pri matchu samo v slabi formi in da se bo sreča na prihodnjem turnirju obrnila. Pravi odgovor moramo iskati v odigranih partijah, ki kažejo, da Capablanca ni bil v tako slabi formi, kakor nekateri trdijo. Napake, ki jih je napravil v matchu niso pri nem nobena izjema. Šahovski svet se je čutil samo grobi napaki v 12. partiji, ki se pa da razlagati z izčrpanostjo in nervoznostjo po težki 11. partiji.

Aljehinova igra se da razdeliti v grobih potezah v tri dele. Prvih sedem partij je igral tako, kakor ga poznamo iz njegovih prejšnjih spopadov s Capablancu. V začetku je bil slabši, sredi igre nasprotniku enakovreden, proti koncu pa močnejši. V drugem delu matcha se spremeni Aljehin v drugega Capablancu. Igra kakor Capablanca najenostavnejše variante damskega gambita, se spušta se v velike kombinacije, marveč se zadovolji s ponujeno remis partijo. Šele od 22. partije dalje, ko je bilo stanje turnirja že 4 : 2 za Aljehina, vidimo, kako se naenkrat pojavi njegova želena volja in kako se pokaže Aljehin v prvi luči. S svojo zmago je Aljehin praktično potrdil to, kar pravi v svoji knjigi »May Best Games of Chess«, da je namreč šahovska partija boj in obenem tudi umetniško delo, ne pa suhoparna matematična naloga.

Poskušen samomor na smrt obsojenega

V olomuški deželni bolnici je primarij dr. Moier nedavno operiral morilca Tomana, ki je bil 24. junija 1912 obsojen na smrt. Posesnik Tomana se je dal jeseni l. 1911. zavarovati za 95 000 Kč in je dal zavarovalno polo svoemu znanemu odvetoškemu solistatorju Železnemu. Potem je začel iskati sebi podobnega moža, ki ga je našel v osebi brezposelnega delavca Schüllera z Dunaja. Izvalil ga je v južno Moravsko, kjer ga je preoblekel v svojo obleko in v nekem gozdu ustrelil. Truplo je zakopal, da bi zabil vse sledove svojega zločina. Sam se je potem dolgo skrival po okoličinah, toda slednjič so ga na koncu v Brnu aretirali. Pred poroto je bil obsojen na smrt, toda vrhovno sodišče ga je obsojilo na doživetje.

Mož je sedel v ječi, kjer je opetovan, skušal pobegniti. Ker se mu to ni posrečilo, je hotel izvršiti samomor. Opetovano je pogoltnil kos železne žlice

žebel ali kak drug predmet. 17. novembra so ga morali v Olomucu operirati, ker mu je železo obtičalo v želodcu. Operacija se je posrečila. Ko je nekajliko okrevail, so ga zopet vtaknili v ječo. V soboto so ga pa zopet prepeljali v bolnico, kjer je tarna, da ima v levem delu telesa hude bolečine. Zdravniki so ugotovili, da je bila rana po operaciji odprta in da se močno gnoui. Toman je namreč v ječi v samomorilnem naimenu z roko odprl rano. Zdravniki upajo, da ga bodo tudi to pot rešili.

so najboljši, najtrajnejši in zato najcenejši.

Smrt pijonirja avstrijskega filma

Naši publik, ki poseba kinematografije je gotovo znano filmsko podjetje »Sascha«, čigar številni izdelki so se že in se še predvajajo v Ljubljani (Sodoma in Gomora Mladi Medardo itd.). Filmi pod značko »Sascha« se izdelujejo na Dunaju, seveda ne več v takem obsegu, kakor v prvih letih po prevratu, za časa inflacije in splošne gospodarske krize.

V nedeljo pa je legel na Dunaju v grob mož, ki je ustanovil slovitno družbo »Sascha« duševni oče in pijonir avstrijskega filma. Bil je to grof Josip Kolowrat-Krakowsky, dun. javnosti znan pod imenom Saša. Saša je bil med prvimi ki so spoznali v filmu bodočo svetovno silo. Začel je z majhnim, prav za prav je prvi filma izdelal na Češkem v svojem ateljeju na gradu Fruenberg sčasoma pa se je podjetje »Sascha« razvilo v močnega dobro uspevajč koncern.

Sprva je družba »Sascha« producirala zgolj komične in sportske filme, v prvih je često nastopal znani daljski igralec Maks Pallenberg. Kasneje zlasti po vojni, ko se je podjetje razširilo in fuzioniralo z drugimi filmskimi tvrdkami, se je »Sascha« lotila produkcije večjih filmov in v tistih letih so nastali za takratne razmere monumentalni filmi

»Sodoma in Gomora«, »Kraljica sužnjev«, »Mladi Medardo« itd. Tem filmom se je že poznal ameriški vpliv in ameriška tehnika, kajti Saša Kolowrat se je po prevratu nekaj časa mudil v Ameriki, kjer se je seznanil z ameriškim filmskim razmerami.

Zanimivo je, da se je v dobi splošne stagnacije, ko so skrahirali v Avstriji razni koncerni, banke in družbe, »Sascha« vzdržala na površju in dočim so druga filmska podjetja zaprla svoje ateljeje je »Sascha« obratova a daš v nekoliko manjšem obsegu. Za svoj uspeh se je imela družba zahvaliti izrednemu organizatoričnemu in spekulativnemu talentu Saše Kolovrata, ki je zna odjavovati podjetje katastrofo. Z njegovo smrtjo zadene družbo hud udarec, daš ima v bratu pokojnega, Henrika Kolovrata doostojnega naslednika, Pok. Saša je bil tudi aktiven sportnik in se je z velikim uspehom udeleževal raznih domačih in mednarodnih motornih dirk. Podlegel je operaciji želodčnega raka, star šele 42 let.

Samo se uane oti
4. 6 1/8 in 9

ŠAH - CARICI

Film veselja in žalosti, lubezni in sovraštva, o slavi in propadu poljske kraljeve

ELITNI KINO MATICA

telefon 2-74

Vljuden mož.

Na lovu. Gospod Pepe je ustrelil na kar zarjavo na sosednjem štantu gospod Nace. Ti klada nerodna, malo da nisi zadel mojo ženo!

No, no — ga miri gospod Pepe: Boš pa drugkrat ti streljal na mojo!

Skesan grešnik.

Ona: Komaj sem včeraj dobila novo služkinjo, danes jo pa že poljubuješ.

On: Prav imaš. Par dni bi bil pa res lahko počakal.

Manica Komarova:

Miklavža je dobila

Strahovito se je razkoračil oče Brvar nad svojo hčerko Metko, ko mu je neki nepridiprav obesil na nos, da se med njo in Matjakovim Martinom nekaj plete.

Se enkrat naj ga dobim pod tvojim oknom, deklina, pa mi prisolim tako, da bo slišal pri treh farah skup zvoniti. Svoje vrste tiči naj se parijo skupaj, on pa naj si išče nevesto po bajtarskih kočah! K nam naj se ne prikaže več, ako hoče sebi in tebi dobro! Jaz tega ne dopustim, dokler bo tale migal. Tale — glej ga!

In pomagal je z mezinem desne roke hčeri prav pod nos, nato pa krepko udaril ob mizo.

Vrišče je privabil v hišo mater Brvarico, ki je preplašena hčerki namignila, naj se odstrani. Deklica uboga, mati pa začne pomirjevalno:

— Ne razgrajaj vendar tako, kaj bodo rekli ljudje!

— Naj reko, kar hočejo! Tak berač! Ne, te sramote pa ne nad našo hišo, raje —

— Joj, joj, ti si kakor burja. O kaki sramoti tu ni govora. Ali se to tako grdo, če bi Martin rad Metko za ženo? Z beračem ga tudi ne obklada, da se ne

pregrešiš! Glej, razun Metke imava še troje malih. Bog ve, kako se bo z njimi, nima.

— Ha, ha, to je potuha! Se mi je kar zdelo.

— Nič potuha! Sai če ne urivajš ga na ne bo vzela. Ampak povej čepa! Povem ti pa, meni se fant ne di napaden. Ni sam kriv, če je danes saro taktar. Če bo priden kot doslej si sčasoma lahko opomore kakor si je že marsikdo. Sam dobro veš, da takrat, ko sem prišla iz v hišo, tudi ni bilo vse tako, kot je danes. Pa se nisem nič pomišljala in —

— Aha, le očitaj mi tisto tvojo doto.

— reče mož neprijetno zadet.

— Kaj bi ti očitala! Trdim le, da sem zaupala v tvoje pridne roke in nisem se motila. Pa reci če moreš, da nisva s skupno pridnostjo dosegla da je naša hiša ena najbolj trdnih v vasi!

Brvar je pomolčal. Uvidel je, da so ženine besede le preresnične. Toda udati se ni hotel. Zgrabil je klobuk pritisnil na kljuko in že med vrati stoječ rekel trdo:

— Reci kar hočeš! Jaz sem gospodar in moja bo obveljala!

Brvarica je poznala svoje glavnost možev in ker je bila pametna žena, je prigovarjala hčeri in Martinu, naj radi ljubega miru v hiši zaenkrat opustita misel na ženitev. »Če Bog da«, ju je to-

lažila, »se bo sčasoma vse tako obrnilo, da bo prav.

Pa je dal Bog in sveti Miklavž. Prišla je zima in z njo Miklavžev večer. Brvarjevi majši trije otroci so bili vsi pridni, zato se je sveti Miklavž tistega večera oglasil tudi pri njih. Joj, kako je bil lep! Imel je belo haljo zlat plašč, dolgo belo brado, visoko škofovsko kapo in srebrno palico. Z njim je hodil angel s polnim koškom daril. Spremljal ju je tudi črni parkelj, toda ker so Brvarjevi otroci znali odgovoriti na vsa Miklavževa vprašanja, je moral črnc takoj izginiti iz hiše.

Svetnik je bil zelo radodaren. Pa kako je uganil otroške želje. Poleg piškotov je dobil Andrejček puško in konja, njegovi sestrici pa punčko in mali štedilnik. O, Miklavž ta zna!

Komaj pa so bila darila razdeljena, je nastal zunaj pod oknom ropot, nato pa se je začelo vpitje očeta Brvarja. Mati in Metka sta bežali iz hiše in za njima je urno korakal tudi sveti Miklavž.

Na dvorišču se jim je nutil nenavaden, precej smešen prizor. Po snegu sta se tesno sprijeta prekucevala Brvar in parkelj. Miklavž je hitro pristopil, se sklonil in s svojo orjaško pestjo prisolil parklju tako klofuto, da se je ubogi črnc dvakrat prevrnil v snegu, nato pa

vstal, se stresel kakor moker kuža in glasno izginil v noč.

— Oče, je zaprosil Miklavž in pomagal Brvarju kvišku, — ne zamerite mu! Fant je razposajen in najbrž vas tudi poznal ni. Ne zamerite mu te šale!

— Zlodjevo čudna šala to, — je zarental Brvar. — Mu bom že posvetil! Naj le — toda — naj bo. Sai je salamensko gorko dobil. — Fant — je dejal proti Miklavžu — vseč si mi! Udariti pa znaš, kadar je treba. Poidi, gremo v hišo! En literček ga bomo!

Miklavž mu je rad sledil in počasi so postali vsi prav židane volje. Izpraznjevati so že tretji bokal ko se je Brvar ozrl po hiši in videč, da so se otroci že odpravili spat, je pocal Miklavža za dolgo brado:

— Hudirja, vrzi to kodeljo proč in snemi to maskaro z obraza, da bom vsaj vedel kdo si!

Mati se je poredno namuzala, Metka je smuknila v kuhinjo. Miklavž je pa odstranil brado in krinko.

Brvar je zajajal:

— Hudirja Martin — Matjakov Martin, kaj — ti si!

— Da, oče — je dejal Miklavž — Martin. — Sicer ste mi prepovedali prestopiti prag vaše hiše, toda danes sem vseeno tu. Ali ste še hudi name?

— Zlodja — hm — kaj bi naj bil

hud, Ampak — udariti pa znaš, to sem prej videl in zato si mi vseč. Ali bi še rad našo Metko?

Martin je vstal in prijel Brvarja za obe roki.

— Oče, še bi jo rad in če mi jo daste, boste zadovoljni vi in Metka!

— Pa naj bo! Ali — kje je Metka? Hoj Metka!

— Je že tu, je zaklicala mati in potegnila iz kuhinje ko mak rdečo hčerko ter jo posadila poleg srečnega Martina. Nato je objela oba in rekla ginjeno:

— Vidita, otroka, kako je naš oče dober. Sai sem rekla, da bo še vse prav, če Bog da. Bog je dal in sveti Miklavž tudi nekaj pripomogel, kajpada!

Ko je drugo jutro Brvar stopil v otroško sobo so vsi trije otroci buknili vanj in mu polni veselja razkazovali Miklavževe darove.

Jelite oče, je gostolel Andrejček, — veliko smo dobili. Le to mi ni vseč, da je sveti Miklavž na Metko čisto pozabil. Prav nič ji ni daroval.

— Kaj ti veš, se je zasmejal oče in pri tem hudomušno poškilil na pravkar vstopivšo Metko. — Meni se pa zdi, da ima Metka od Miklavža največ. Vi otroci ste prejeli samo njegove darove. Metka je pa dobila kar celega Miklavža.

Lovske puške

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. KAISER puškar. Ljubljana, Šelenburgova 6. — Kupujem in prevzemam staro orožje v komisijso pro tajo

Praktikant

s štirimi razredi meščanske šole in malo maturo — išče službo v kakšni pisarni Gre tudi par mesecev brezplačno. — Dopisi pod Nastop takoj/3004 na upravo »Slov. Naroda«.

Sveže, najfinejše norveško ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccollija v Ljubljani — se pripoča bledim, slabotnim osebam 113/L

Sostanovalec

majši, izobražen, soliden — se sprejme s 15. XII. na prijetno stanovanje z razgledom na Tivoli. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 2941

Vila

z vsem komfortom, krásna romantična solnčnata lega, lep vrt itd. — takoj naprodaj. — Naslov pod »Biser/2998« v upr. »Slov. Naroda«.

GON

lek proti kapavici (triperju, gnojenu) ter zastarelem kroničnem gnojenju triperja in vnetja sečnega mehurja. Za popolno ozdravljenje je treba 6 lončkov. Cena z navodilom za lonček 45 dinarjev. — Proizvajala in razpošilja po pošti lekarna PENIC, Zaprješić.

Boljša šivilja

tudi za perilo — išče službo Nastopi takoj. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Šivilja/3002«.

Sobo s štedilnikom

v mestu išče mirna gospodinja. Vselitev 15. decembra. — Ponudbe pod »Prazna soba/3000« na upravo »Slov. Naroda«.

Gostilno

dobro idotno, na prometnem kraju na deželi — iščem v najem. — Ponudbe pod »Gostilno/2951« na upravo »Slov. Naroda«.

Butare in kolobarje

popolnoma suhe — izredno poceni. — ČEBIN Ljubljana Wolfova ulica 1/2. 2807

Prazno sobo

na periferiji mesta oddan brezplačno priletni ženski, ki bi čuvala sedemmesečnega otroka. Cenj ponudbe pod »Skromna 2936« na upravo »Slov. Nar.«.

Stanovanje

dveh sob in kuhinje išče mirna uradniška družina v novi ali stari hiši. Plača event. za pol leta vnapij. — Ponudbe pod »Stanovanje/2913« na upr. »Slov. Naroda«.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana, Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarnе »Evropa«).

Se priporoča — Izvršitev točnna, cene zmerne. 72/L

Električne žarnice

kupite najugodnejše pri tvrdki Slavo Kolar, Ljubljana, Dunajska cesta 22. 2602

Za slabotno deco

in odrasle priporoča emulzijo iz sveže dospelga ribjega olja najboljši znamke — lekarna Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg. 2532

Dr. Stanislav Lapajne

odvetnik v Ljubljani

naznanja,

da je otvoril svojo pisarno in jo pridružil odvetniški pisarni g. dr. Ivo Benkovca, odvetnika v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 2 I. nadst. (palača Ljubljanske kreditne banke)

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja in sožalja, za poklonjeno prekrasno cvetje ter za čašče spremitvo na zadnji poti naše nepozabne mame in stare mame, guspe

Lujize Leustek

se vsem najpriskrnejše zahvaljujejo

Rodbine Leustek, ing. Prelovšek, Mr. Hus